

Uplynulo 77 rokov od oslobodenia Prešova

V Prešove sme si 19. januára 2022 pripomenuli 77. výročie oslobodenia pietnym aktom kladenia vencov. Účastníci pietneho aktu si tento významný historický medzník pripomenuli pri Pamätníku Červenej armády v Južnom parku, kde položili vence zástupcovia mesta Prešov, Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Prešove, ale aj zástupcovia verejnej správy, ozbrojených síl, záchranných zložiek a ďalších organizácií. „Temné a kruté následky druhej svetovej vojny zanechali obrovské materiálne škody, no čo je najhoršie, zostali po nich bolestivé a kruté spomienky na ľudské obete. Len vo vtedajšom Československu ich bolo približne 356-tisíc. Máme veľkú zodpovednosť šíriť myšlienky mieru a pokoja vo svete a nedopustiť, aby svet čelil podobným ozbrojeným konfliktom a tragédiám. Dnešní mladí ľudia musia vedieť, aké devastačné následky má vojna na život človeka,“ uviedla vo svojom príhovore primátorka mesta Prešov Andrea Turčanová. Po slávnostných príhovoroch zazneli hymny Česka, Ruska, Ukrajiny, Slovenskej republiky a čestné salvy zo samopalov. Účastníci pietneho aktu sa neskôr presunuli na Konštantínovu ulicu, aby položili vence aj k Pamätníku obetiam bombardovania Prešova. ---Prešov bol jedným z dôležitých centier vojnového Slovenského štátu. Posledné nemecké jednotky začali z Prešova ustupovať smerom na Levoču už 18. januára 1945, niektoré ustupovali ešte aj druhý deň v dopoludňajších hodinách. Tieto posledné fašistické jednotky poškodili aj most na Bardejovskej ulici (dnes Duklianska ul.). Občania sa schovali v rôznych úkrytoch, pivniciach, kde zotrvali až do príchodu prvých vojakov sovietskej armády. Dňa 19. januára 1945 okolo 15. hodiny prišli od Kapušian prvé hliadky sovietskej armády a o niečo neskôr sovietske tanky a príslušníci I. československého armádneho zboru. Sovietske jednotky patrili k 320. gardovému pluku 4. ukrajinského frontu, ktorý pri oslobodzovaní Prešova viedli pplk. A.P. Fokin a major L.J. Rotin, čím sa pre Prešov a široké okolie ukončili vojnové strasti. Oslobodenie Prešova sa uskutočnilo bez boja, nepadol takmer jediný výstrel. Zvonením na kostolných zvonoch bolo Prešovčanom oznámené oslobodenie mesta, tak sa poukrývaní ľudia začali bojazlivo schádzať pred kostolom. Oslobodzovacie jednotky sovietskej armády po oslobodení Prešova postupovali na Sabinov a jednotky I. československého armádneho zboru na Branisko. V Prešove boli v pomerne krátkom čase odstránené najväčšie škody, ktoré vznikli počas bombardovania mesta, konštituované boli nové orgány moci a prvoradou úlohou bola obnova hospodárskeho, politického, spoločenského života a pomoc najviac postihnutým občanom. V prvých dňoch po oslobodení väčšina podnikov nepracovala. Ani tam, kde sa podarilo vďaka obetavosti robotníkov a zamestnancov zachrániť budovy a časť zariadenia, sa nedalo začať s výrobou, lebo chýbalo palivo, suroviny, elektrický prúd, voda atď. Značne poškodené boli komunikácie, najmä železničná doprava. Neboli ani telegrafné a telefónne spojenia, mesto ostalo bez elektrického svetla a bez vody. Zo 4 434 bytových jednotiek bolo úplne zničených 207 a 3 505 čiastočne poškodených. Všetky tieto škody predstavovali hodnotu 35 miliónov Kčs. Mesto len na kanalizáciách, komunikáciách a vodovodnej sieti utrpelo straty v hodnote 12 miliónov Kčs.